

Aortaya Yönelik Endovasküler Girişimler

Aorta (aort damarı), kalbimizden tüm organ ve dokulara kanı taşımaya yarayan vücudumuzun en büyük atar damarıdır. Kalpten başlatarak karın bölgesine kadar olan kısmına Torasik Aort denirken, karın bölgesi içindeki kısmına Abdominal Aort denmektedir.

Aorta, zamanla hasarlanması veya zayıflaması sonucu patlama (rupture) veya yırtılma (diseksiyon) ile hayatı tehdit edebilecek olaylara neden olabilir.

Aort damarındaki hasarlanma, travma veya belirli hastalıkların sonucunda sağlık sorunu olarak karşımıza çıkabilir. Örneğin;

- Ateroskleroz (Damar sertliği)
- Hipertansiyon
- Genetik durumlar (Marfan ve benzeri hastalıklar)
- Ailesinde aort hastalık öyküsünün bulunması

Anevrizma ve diseksiyon tedavisinde açık cerrahi onarımın yanı sıra daha yeni ve güncel olarak olan endovasküler onarım yöntemleri de (EVAR-Endovasküler Abdominal(Karın) Onarımı, TEVAR-Torasik(Göğüs) Endovasküler Aort Onarımı) tercih edilmektedir.

Endovasküler, damarın içerisinde veya içinde anlamına gelmektedir ve hastalıklı aort bölgesinde damarın içine 'stent greft' denilen metal stentlerle güçlendirilmiş büyük yapay damarların yerleştirilmesi ile yapılan onarım yöntemidir.

Küçük bir cerrahi kesiden özel olarak üretilmiş uzun ve ince kanüller ve teller yardımı ile anjiyografi yapar gibi aort çapına uygun stent greftlerle işlem uygulanır. İşlem süresi yaklaşık 1 ile 3 saat arasında olup hastalar 1 ile 2 gün içinde taburcu olurlar. Normal gündelik yaşama dönüş süresi 2 ile 6 hafta arasında değişir. Her işlem gibi endovasküler onarımın da komplikasyon riskleri mevcut olup işlem öncesi doktorunuzla birlikte değerlendirme yapılmalıdır. En önemli olan ise onarım sonrası düzenli olarak bilgisayarlı tomografi ile takiplerin devamlılığıdır.

Endovasküler Tedavinin Riskleri Nelerdir?

Ne kadar derlenme süresini kısaltsa da, endovasküler tedavinin de potansiyel riskleri vardır.

- Greft etrafından kaçak olması (endoleaks)
- Greftin kayması
- Felç
- Enfeksiyon

Endovasküler onarım yöntemleri geleneksel açık cerrahiye oranla genellikle daha az ağrılıdır ve daha düşük komplikasyon riski içermektedir. Endovasküler aorta işlemleri taburculuk süresini kısalttığı gibi hastanın hızlı toparlanmasına da olanak tanır.

Bunların yanı sıra aortanın beyni, iç organları veya uzuvları besleyen damarlarını içeren anevrizma veya diseksiyonu olan hastalar endovasküler tedavinin açık cerrahi onarımla beraber uygulandığı 'Hibrid İşlemlere' ihtiyaç duyarlar.

En yaygın olarak uygulanan hibrid işlemlere örnek olarak; kalp durdurulmadan, kalp-akciğer cihazına ihtiyaç duyulmadan aortadan boyun ve kol damarlarına yapılan baypas sonrası TEVAR uygulanarak kompleks aort hastalıkları başarılı şekilde tedavi edilebilmektedir

Hastanemizde yıllık yaklaşık olarak 100 hastaya EVAR, TEVAR ve hibrid işlemler dahil endovasküler aort onarımı yapılmaktadır. Uzun yıllara ve derin köklere sahip olan hastanemiz, açık cerrahi tecrübesinin yanında endovasküler onarım yöntemleri ve hibrid işlemlerin hepsinde ileri deneyime sahiptir.

Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim Görevlisi

Prof. Dr. Mesut ŞİŞMANOĞLU